

ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ SEKTÖRÜNDE ÇALIŞANLARIN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİ OLMA NİYETLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Kadri Cemil AKYÜZ
Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi
Orman Fakültesi
akyuz@ktu.edu.tr

Ayyüce Güzide GÖK
Orman End. Yük. Müh.
ayyuce_gok@hotmail.com

İbrahim YILDIRIM
Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi
Orman Fakültesi
ibrahimyildirim505@hotmail.com

Geliş Tarihi: 16.10.2014
Kabul Tarihi: 23.12.2014

ÖZ

İmalat sanayinin önemli bir alt sektörü konumunda bulunan orman ürünleri sanayi sektörü irili ufaklı birçok işletme ile ülke geneline dağılmış bir durumda faaliyet göstermektedir. Elinde bulundurduğu üretim gücü ve istihdama olan katkısına rağmen girişimci yapısı ve sahip olduğu insan faktörünün girişimcilik özellikleri yeterince araştırma konusu haline dönüştürülememiştir. Bu çalışmanın temel amacı, literatürce kabul edilen kişilik özelliklerinin orman ürünleri sanayisinde çalışan kişilerde ne ölçüde bulunduğu ve bu özelliklerin çalışanların girişimci olma niyetleri üzerinde etkili olup olmadığını araştırılmasıdır. Bu amaçla sektörün yoğun olarak faaliyet gösterdiği İstanbul İktisadi Organize Sanayi Bölgesi ve çevre fabrikalarda çalışanlara literatürce kabul edilen anket formu bazı düzenlemeler sonucunda uygulanmıştır. Risk alma eğilimi, yenilikçilik, başarı ihtiyacı, kontrol odaklılık, kendine güven ve belirsizliğe katlanma düzeyi şeklinde gruplandırılan anket çalışmasından elde edilen verilere, frekans analizi, t-testi, ANOVA, korelasyon ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre girişimci niyeti ortalamanın üstünde olan bireyler ve niyeti ortalamanın altında olan bireyler arasında kişilik özellikleri bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kişilik özelliklerinden risk alma eğilimi ile girişimci olma niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte kişilik özelliklerinden iki tanesi (risk alma eğilimi ve başarı ihtiyacı) niyet değişkenini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde açıklayabilmektedir..

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Girişimci Kişilik Özellikleri, Orman Ürünleri Sanayi.

THE INFLUENCES OF PERSONAL CHARACTERISTICS OF FOREST PRODUCTS INDUSTRY'S EMPLOYEES ON THE ENTREPRENEURIAL INTENTION

ABSTRACT

The forest product industry which is located in an important sub-sector of the manufacturing industry is functioning with large and small businesses in everywhere of the country. Enterprising structure and entrepreneurial characteristics of the human factor could not be adequately studied, although the large capacity of production and the contribution of employment which are in its possession. The main purpose of this study is to investigate to what extent people who work in the forest products industry have personal characteristics that adopted by the literature and whether these properties has an impact on employees' intentions to become entrepreneurs or not. For this purpose, a survey, accepted by the literature and prepared at the end of some revisions, has been applied to the employees who work in Istanbul İkitelli Organized Industry Zone and the other surrounding factories which operate heavily in the sector. Frequency analysis, t-test, ANOVA, correlation and regression analysis were applied to data obtained from the survey which are grouped as tendency to take risks, innovation, need for achievement, control-orientation, self-confidence and tolerance for ambiguity. According to the results, a significant difference was not yielded in terms of personal characteristics. A statistically significant and negative correlation has been found between the entrepreneurial intention and the tendency of taking risk. At the same time, two personality traits (the tendency to take risks and the need for achievement) have an ability to explain the entrepreneurial intention variable as statistically significant..

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Personnel Characteristics Of Entrepreneur, Forest Products Industry

GİRİŞ

Ülkeler sahip oldukları üretim faktörlerini değerlendirebildikleri ölçüde başarılı ve ekonomik açıdan rekabet edebilir konuma sahip olacaklardır. Gerekli üretim faktörlerinin bir araya getirilmesi ve ihtiyaç duyulan mal veya hizmetlerin toplumun kullanımına sunulması girişimci profiline niteliğine ve etkinliğine bağlıdır. Kimi topluluklar ya da ülkeler birçok farklı kaynağa sahip olmalarına karşın yeterli kalkınmışlık seviyesini yakalayamamakta, kimi topluluklar ya da ülkeler ise kısıtlı kaynak niteliklerine karşın dünyanın önde gelen gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadırlar. Girişimci profili ile yakından ilgili olan bu durum aynı zamanda ülke ekonomilerinin itici gücünü oluşturmaktadır.

Toplumsal yaşama geçilmesi ile birlikte önemi ve etkinliği sürekli artan düzeyde olan girişimciler, bilinen ürün veya hizmetin üretilmesi yanında yeni ve bilinmeyen üretim süreçlerini, teknolojik ve ekonomik yenilikleri ulusal ya da uluslararası alanda hizmete sunabilen bir özelliği de bünyelerinde barındırmaktadırlar. Girişimciliğin bir eğitim niteliği taşıması ve sonradan kazanılabilecek bir özellik olması yanında sahip olunan kişilik özellikleri ve içerisinde yaşanan toplumsal faktörlere bağlı olduğu bilinmektedir.

Girişimci profilinin ortaya çıkarılması ya da girişimcilerin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik yapılan çalışmalarda üretim ve istihdam sorunlarına çözümler üretilmesi amaçlanmaktadır. Her toplumun kendi kültürel yapısına ve dünya görüşüne bağlı olarak farklı niteliklerle şekillenen girişimci profili bulunan üretim alanına göre de farklılık kazanabilecektir. Bu nedenle yapılması amaçlanan çalışmaların alt sektörel düzeylerde gerçekleştirilmesi önemlidir.

Türkiye sahip olduğu genç nüfusu ve dinamik yapısı nedeniyle girişimcilik açısından birçok yeterliliğe sahip konumdadır. Bu yapıya rağmen istenilen üretim gücünün sağlanamamış olmasında sektörel boyut ve kişilik özelliklerin bir arada incelenmemiş olması önemli etkiye sahiptir. Kişinin kurmayı arzuladığı bir firma ile kişinin kişilik özellikleri arasında oluşan bağ başarı ya da başarısızlığı beraberinde getiren unsurlardan biridir. Ayrıca kişilik özellikleri ve izlenecek olan stratejide aynı nitelikte belirleyici olacaktır. Dolayısıyla kişinin özellikleri ve girişimcilik arasında var olan bağ bulunmalı ve bu bağ açığa çıkarılarak başarılı girişimlerin önü açılmalıdır.

Bu çalışmada Türkiye'nin üretim ve istihdam alanlarında önemli sektörlerinden biri olan orman ürünleri sanayi sektöründe var olan kişilik özellikleri ve girişimci profilinin araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca kişilik özelliklerinin girişimci olma niyeti üzerine nasıl bir etki oluşturduğunun belirlenmesi hedeflenmektedir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde yapılan literatür çalışması ışığında girişimcilik ve ilgili kavramlar açıklanarak bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, girişimci kişilik özellikleri olarak literatürde sıklıkla rastlanan altı kişilik özelliği (risk alma eğilimi, yenilikçilik, belirsizliğe katlanma, kendine güven, kontrol odaklılığı ve başarı ihtiyacı) ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Üçüncü bölüm çalışmanın araştırma kısmıdır. Bu bölümde orman ürünleri sanayisinde çalışanlara uygulanan anket çalışması ve yöntemleri kısaca anlatılarak elde edilen bulgular açıklanmıştır. Dördüncü ve son bölüm elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçların ve önerilerin bulunduğu kısımdır.

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Girişim

Türk Dil Kurumu'nun (TDK'nın) yayınladığı Büyük Türkçe Sözlük içerisinde "girişim" kavramı için birbirinden farklı birçok tanım bulunmaktadır. Bu kavramın hemen hemen var olan bütün bilim dalları tarafından tanımlanmış olması, pek çok farklı şekilde açıklanmasına olanak sağlamaktadır. Sözlükte yer alan tanımlardan bazıları şöyledir; "teşebbüs; planlı bir biçimde bir işe girişme; bir mal ya da hizmetin sağlanması, değiştirilmesi, verimli çabaların bir araya getirilmesi gibi ekonomik durumlara ilişkin bir kuruluşun gerçekleştirilmesi" (Türk Dil Kurumu, 2014).

Girişim kavramına dair literatürde geçen bazı yaklaşımlar ise şu şekildedir;

- a) Girişim doğa, sermaye ve emeğin bir araya getirilmesinden oluşan bir bütündür. Girişim, mal ve hizmet üretmek amacı olan işletmelerin yaptıkları yatırım faaliyetleridir (Cici, 2013).
- b) Girişim, insanların ihtiyaçlarını sürekli kılarak karşılamak için, bir pazarı olan ve pazarda bir fiyatı oluşan ekonomik hizmetler ve malları ortaya çıkarmak ve sahibinin yani onları ortaya çıkaran girişimcinin kar elde etmesini sağlayan işletmedir veya ticari faaliyet gerçekleştirmek isteyen girişimcilerin kurduğu ekonomik yapıdır (Tokat ve Şerbetçi, 2001; Cici, 2013).
- c) Girişim; emek, sermaye ve diğer üretim faktörlerini planlı, bilinçli ve sistemli bir biçimde bir araya getirerek mal veya hizmet üretimine yönelen ve bu doğrultuda amaçlarına ulaşmak için üretim kaynaklarının kullanımında ekonomik ve akılcı kararlar alan toplumsal, ekonomik ve teknik bir birimdir (Koç, 2005).
- d) Girişim araştırmaları yapılırken temelde iki farklı yönelim mevcuttur. Bazı araştırmalarda girişimi yapanların kişiliği ve bu kişiliğin özellikleri üzerine yoğunlaşarak çıkarımlar elde edilirken, diğer araştırmalarda bireyler tarafından gerçekleştirilen eylemler üzerinden çıkarımlar elde edilmektedir. Bu noktada önemli olan, girişimcilerin ayırt edici özelliklerini ve onların hangi noktalarda yönetici ve diğer çalışanlardan ayrıldıklarını gözlemlemektir (Çelik, 2013).
- e) Günlük hayatta girişim; bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumunu ifade etmekten (Aytaç ve İlhan, 2007; Çelik, 2013), işletmeler açısından girişim, üre-

tim faktörlerinin bir araya getirildiği, teknik, ekonomik ve hukuki birimlere denilmektedir (Sözbilen, 2012).

Bu çalışmada kullanılan kâr veya başka biçimlerde yarar sağlamak amacıyla, ücret karşılığında satmak için mal veya hizmet üretmek, ya da fonlar sağlamak üzere kurulan, hukuki ve finansal kişiliğe sahip devamlı nitelikte bir örgüt olarak da tanımlanan girişimin temel özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Tutar ve Küçük, 2003; Koç, 2003):

- i. Girişimin amacı kar, kazanç veya yarar sağlamaktır.
- ii. Girişim, ücret karşılığında satmak üzere mal veya hizmet üretir veya fonlar sağlar. Bu özellik, girişim olmanın zorunlu unsurudur.
- iii. Girişimin üç temel işlevi, üretim, satış ve bu iki işlevin yerine getirilmesi için gerekli fonların sağlanması olan finansmandır.
- iv. Girişim hukuki bir birimdir. Tüzel kişiliğe sahip bulunan girişim, sahiplerinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir.
- v. Girişim finansal bir birimdir. Girişimin kendisine ilişkin varlıkları ve bunları karşıladığı öz ve yabancı kaynakları bulunur.
- vi. Girişim, insan ve materyalden oluşan bir örgüttür ve bu örgüt devamlılık gösterir.

Bir girişimin başlatılması, girişimcinin bir yeniliği ortaya koymasını engelleyici güçlerin üstesinden gelerek, yakaladığı fırsatı değerlendirmesi ve geliştirmesi ile mümkündür. Girişim faktörlerin bir araya getirilmesine ilişkin girişimsel süreç dört ana başlık altında toplanabilir: "fırsatın tanımlanması ve değerlendirilmesi", "iş planının geliştirilmesi", "gereksinim duyulan kaynaklar" ve "işletmenin yönetilmesi"dir (Berber,2000).

İyi bir faaliyet planı yalnızca fırsatın geliştirilmesi yönünden önemli değil, gerekli olan kaynakların belirlenmesi, bu kaynakların sağlanması ve sonuçta yaratılan girişimin başarı ile yönetimi yönünde de elzem niteliktedir (Gürol, 2000).

Girişimcinin, gereksinim duyulan kaynakları bir araya getirmesi sonucunda ise, oluşturulan iş planını uygulaması gündeme gelecektir. Artık bu noktada girişimci, bir araya getirmiş olduğu kaynakları, oluşturduğu iş planı çerçevesinde kullanmaya başlamaktadır. Girişimcinin, girişimsel süreç içerisinde ele geçirdiği fırsatın en iyi şekilde değerlendirilmesi, kullandığı kaynakların ve göstermiş olduğu tüm çabaların boşa gitmemesi, girişimsel sürecin son aşamasında ağırlığını ortaya koyan yönetsel özelliklerin başarısına bağlı kalmaktadır. Bu bağlam-

da, daha önce de belirtildiği gibi, girişimcinin, girişimsel sürecin henüz ilk aşamasında, fırsatı tanımlayıp değerlerken, son aşamasında karşılaşılabilecek yönetsel unsurları da paralel olarak düşünmesi gerekmektedir. Başka bir ifade ile, girişimci, girişimsel süreci bir bütün olarak ele almalıdır (Berber, 2000).

1.2. Girişimci

İnsanlar farkında olmadan da olsa var oluşla birlikte hayatlarını idame ettirmek adına hep bir takım eylemlere girişmişler, sonucunda ise küçük bir çerçevede de olsa girişimci olmuşlardır. Günümüzde, bireylerin kendi işlerine sahip olma istekleri, hayallerinin peşinden gitme istekleri ve özellikle ülkelerin de ekonomik anlamda büyüme sağlamalarında girişimciliğin azımsanamaz yardımını fark etmeleri ile girişimcilik bugünün dünyasında ayrıcalıklı ve önemli bir yer edinmiştir.

Müftüoğlu'na göre girişimci; bir tarayıcı gibi sürekli olarak çevreyi gözleyip talep açıklarını yakalayan, yeni talepler oluşturan, talepteki değişimleri zamanında fark eden, kaynakları sağlayarak üretim tesisleri kuran, rekabeti seven ve varlığının önemli nedeni olarak gören, riske girmekten ve sorumluluk üstlenmekten çekinmeyen, atak ve yaratıcı yeteneklere sahip kişiler olarak görülmektedir (akt. Emre, 2007).

Doğan'a göre girişimci; neyin ne miktarda üretileceğine, üretilen ürünlerin kimlere satılacağına, üretim için planlanan işlerin kimler tarafından yapılacağına, gelirlerin ve giderlerin ne olacağına ilişkin kararları veren kişidir (akt. Göçmen, 2007).

Morris ve Lewis (1991), girişimciler için şunları ifade etmiştir: Girişimciler risk alabilen, sermaye sağlayabilen, ileriye görebilen, kendi işletmelerinin patronu olan, yönetim bilgi ve becerilerine sahip, etkin kaynak dağıtımını sağlayabilen kişilerdir. Yapılan çalışmalar bu girişimcilerin saldırgan, bağımsız, çok çalışan, kendini işine adanmış, organizasyon yeteneği olan, vizyonlarına bağlı, ödül ve başarı odaklı, risk alabilen ve güçlü bir iç kontrol yeteneği gibi pek çok özelliğe sahip olduklarını ortaya çıkarmaktadır (akt. Sözbilen, 2012).

Girişimcilik tanımlarında vurgulanan girişimci özelliklerinin fazlalığı pek çok girişimci tanımının oluşturulmasına sebep olmuştur. Aşağıdaki tanımlar, "girişimci" kavramının çeşitliliğini ortaya çıkarmak amacıyla düzenlenmiştir. (Aykan, 2002) Girişimci:

- a) Gelişmenin harekete geçiricisidir (Schumpeter),
- b) Örgütlenmedeki formel otorite kaynağı, yaratıcı, yenilikçi kişidir (Hartmann),
- c) Ekonomik kaynakların kontrolündeki odak noktasıdır (Coates),

- d) Risk almada atak kişidir (Lauetrbach),
- e) Kâr için fırsatların nitelik ve boyutlarını sezebilecek özel bir yetenek, uzağı görme, yönetme ve girişkenlik özelliklerine sahip, tüm enerjisini ulaşılmak istediği sona hasreden kişidir (Habakkuk),
- f) Evrensellik, fonksiyonel uzlaşma özelliklerine sahip olan kişidir (Hoselitz),
- g) Üretici, işveren, endüstrinin kaptanıdır (Hartmann),
- h) Karar alıcıdır (Dobb),
- i) Sonucu yaratan, temel karar vericidir (Gehard-Haussermann ve Turin),
- j) Önder, yaratıcı, yeni fırsatları yakalayan, risk alıcı kişidir (Miller),
- k) Diğer insanlarınkinden farklı kararları olabilen, kendine güvenen, işini ve niteliklerini iyi bilen kişidir (Casson),
- l) Nadir yetenekleri olan, uyumcu olmayan (non-conformist) davranış ve özelliklere sahip, izzeti-nefis sahibi, araştırma becerisi olan kişidir (Casson),
- m) Başarı yönelimli kişidir (Parsons),
- n) Başarı motivasyonu katsayısı (n-ach) yüksek kişidir (McClelland),
- o) Hem yaratıcı hem de birleştirici ögedir (Hirschman),
- p) Amaçlı aktivitesi olan, süreklilik sağlayıcı, kar yönelimli kişidir (Cole),
- q) Maceracı, organizatör ve ayrıntıları atlamayan kişidir (Harbison ve Myers) olarak tanımlanmıştır.

Genel bir ifade ile özetlenecek olursa girişimci; dinamik, iş fikri oluşturabilen ve bu fikri uygulamaya koyarken rekabet ve riskten kaçınmayan, araştırmacı ve iyi bir analiz yeteneğine sahip, değişimlere açık ve talepteki değişimleri zamanında fark edebilen, sorumluluk sahibi, fikir, emek ve hizmet üretebilen kişidir.

1.3. Girişimcilik

Girişimcilik net bir kavram tabanına yerleştirilebilmiş değildir. Birçok farklı görüş ve tanımları mevcuttur. Özellikle 20. yüzyılda bu kavram daha çok risk alma, yenilikleri yakalama, fırsatları değerlendirme ve tüm bunların hayata geçirilme süreci olarak ifade edilmiştir. Girişimcilik yalnızca kişinin kendi işini kurması değil, mevcut işini revize etmesi veya yeni bir sektöre açılması olabilir. Örneğin yıllardır sektörde olan bir malın üretimine geçilmesi bir girişimcilik örneği değildir fakat sektörde olan başka bir malı farklılaştırarak sunmak bir girişimciliktir.

Antoncic ve Hisrich (2004) girişimciliği, yeni iş girişimlerinin yaratılmasının yanı sıra yeni ürünler, hizmetler, teknolojiler, idari teknikler, stratejiler ve rekabetçi bir duruş geliştirme gibi yenilikçi faaliyetler geliştirilmesi şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan anlaşıldığı üzere, girişimcilik her anlamda yenilik ifade etmektedir (akt. Erdurur, 2012).

Scott Shane'e göre girişimcilik, işletmede mevcut olmayan yeni mal ve hizmetlerin organizasyon şekillerini, pazarlarını, süreçlerini ve hammaddelerini elde etmek için fırsatların keşfedilmesi, değerlendirilmesi ve açığa çıkarılması faaliyetleridir (akt. Patır ve Karahan, 2010).

Girişimcilik; hayal gücünün kullanılmasını, yaratıcı olmayı, sorumluluk yüklenmeyi, fikirleri organize etme ve tanımlamayı, karar almayı ve geniş yapılar içinde başkalarıyla ilişkiler kurmayı kapsayan bir süreçtir (Erkan, 2012). Riske girme kavramı, girişimci için "fırsat arayışı" ön plana çıkarılarak açıklanmaktadır. Herhangi bir eylem sonucu açısından risk, zarara uğrama ihtimalidir. Bu açıdan girişimci, riskleri tanımlayarak zarara uğrama ihtimalini en azda tutar ve yenilik yapma fırsatlarını sistemli analizle belirleyip o fırsatlara yönelir (Öktem, 2003). Girişimciler yeni fikirlerin oluşturulması, uygulamaya konulması ve bütün bunların geleceğe yayılan uzantıları sonucunda, buldukları toplumda ve dünya üzerinde ulaşabildikleri her yerde, bir katalizör görevi görürler (Durak, 2011).

Girişimcilik bilgi toplumunda bir meslek, hem de ekonomik alanın en önemli mesleği olarak gelişme sürecindedir. İnsanların, özellikle gençlerini girişimcilik mesleğinin gerektirdiği niteliklerle donatabilen toplumlar refah ve mutluluk yolunda daha hızlı yol alacaklardır (Müftüoğlu, 2014).

1.4. Girişimcilerin Özellikleri

Girişimcilerin sahip olduğu özellikler ile ilgili literatürde pek çok araştırma bulunmaktadır. Ancak bu araştırmaları belirli bir kategoride değerlendirmek ve kesin bir fikir birliği sağlamak mümkün olmamıştır. Bunun nedeninin girişimcilik kavramını var eden unsur olan girişimci kişinin sahip olduğu kişisel yeteneklerin, tutum ve davranışların farklılığı olduğu söylenebilir. Genel bir çerçevede girişimci kişiler en başta yenilikçi, risk alabilen, ileriye tahmin edebilen, kendine güvenen, baskı altında çalışabilen ve kararlar alabilen, motivasyonu yüksek ve başarılı olma ihtiyacı hisseden bir yapıdadırlar. Bu özellikleri sayesinde girişimci kişiler diğer insanlardan ayrılır.

Girişimci bir ruha sahip olan kişilerin en belirgin özellikleri, başarı arzularının yüksek olmasıdır. Bu tip insanlar, rutin işlerden pek hoşlanmazlar, yeni fikirler yaratmayı tercih ederler. Uzun süreli çalışma

saatlerine uyumludurlar ve emeklilikten hoşlanmazlar, devamlı çalışma ve bir şeyler üretme arzusu içindedirler. Kets de Vries'e göre girişimciler özgüveni olan, bireylerarası ilişkilerde ihmalkar görülebilen, kendi değer yargılarına sadık kişilerdir (Çelik ve Akgemici, 1998; Köşker, 2004).

Öte yandan özellikler kuramı ve kişilerin girişimci olma eğilimlerini detaylı bir şekilde inceleyen Cromie 2000 yılında yaptığı çalışmada başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma, yaratıcılık ve kendine güveni yapılan araştırmalarda saptanmış girişimcilerin kişilik özellikleri olarak ifade etmiştir. Özellikler kuramı çerçevesinde saptanmış girişimcilik özellikleri ve kısaca açıklamaları şunlardır (Cromie,2000; Gürol ve Bal, 2009; Cici, 2013).

Başarı ihtiyacı: Başarı ve mükemmelliğe ulaşmak için kişiyi mücadelecı olmaya iten güçtür.

Kontrol odağı: Kişinin yaşamındaki olayları kontrol edip edemeyeceğine yönelik genelleştirilmiş beklentileriyle ilgili bir kişilik değişkenidir.

Risk alma eğilimi: Kişinin riskli durumlara karşı karşıya kaldığında riski göze almak yönünde davranış gösterme eğilimidir.

Belirsizliğe katlanma: Kişinin belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir.

Yenilikçi olma: Yeni ürünler, yeni metotlar yaratma, yeni pazarlara girme, yeni bir organizasyon yapısı kurma ve tüm bunlara yönelik bir irade ortaya koymayı içeren eğilimdir.

Kendine güven: Kişinin kendi hakkında sahip olduğu olumlu düşüncedir.

1.5. Girişimcilerin Kişilik Özellikleri

Kişilik kavramı, insanın sosyal yaşantısının bir parçası olarak yüzyıllar boyunca ilgi görmesine rağmen bilimsel gelişimine 1930'lu yıllarda kişilik psikolojisinin diğer sosyal bilim alanlarından ayrı bir bilimsel disiplin olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır (Yelboğa, 2006). Kişilik doğuştan gelen biyolojik özelliklerle, çevreden gelen sosyal etmenlerin birbiri üzerine yaptıkları etkilerin meydana getirdiği ahenkli bir bütündür. Yani, hem kalıtsal özelliklerin, hem de çevrenin bir ürünüdür (Kurt, 2014).

Kişilik, kişide yapıların, davranış biçimlerinin, düşünüş özelliklerinin, ilgi ve eğilimlerin, yetenek, kabiliyet ve yönelişlerin, ruhsal durumların karakteristik bir bütünlüşmesidir. Bu ve benzeri tanımlamaların her biri aslında kişiliğin, insanı insan yapan duygusal ve mantıksal yönlerin bütünü olduğunu göstermektedir. Bu bölümde girişimciler

üzerinde yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkan ve en çok kabul gören girişimci kişilik özellikleri açıklanacaktır. Bu zellikler; risk alma eğilimi, yenilikçilik, belirsizliğe katlanma, kendine güven duyma, kontrol odağı, başarı ihtiyacıdır. (Koh, 1996).

1.5.1. Risk Alma Eğilimi

Risk kavramı, girişimciyi, “bir ürün ya da hizmeti başka birilerine belirsiz bir fiyattan satmak üzere belirli bir fiyattan satın alan, belirsizliğin getirdiği riske katlanarak aradaki fiyat dalgalanmasından kar elde eden kişi” olarak tanımlayan Cantillon’dan beri, temel bir unsur olarak görülerek, yazında girişimci ya da girişimciliği açıklamak amacıyla en çok kullanılagelen kavram olmuştur (Altuntaş ve Dönmez, 2010).

Bir kişinin risk alma eğilimi belirsiz karar verme şartlarında şans almaya doğru eğilimi olarak tanımlanabilmektedir. Risk alma eğiliminin girişimcileri idarecilerden ayırmada anahtar faktör olduğu belirtilmektedir (Alpkan vd., 2014).

Girişimciler ve girişimci firmaların çok sık aralıklarla çeşitli yeni ürün ve hizmet opsiyonları geliştirerek farklı pazar alanları ve boşluklarını hedefleyen düşük riskli pazar denemeleri yaparak, riskleri daha iyi yönetmeye çalıştıkları görülmektedir (Ağca ve Kurt, 2007).

1.5.2. Belirsizliğe Katlanma

Belirsiz bir durum, birey tarafından, yeterli veri olmaması nedeniyle tam olarak yapılandırılmayan veya kategorize edilemeyen durumdur. Belirsizliğe katlanma ise, belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir. Birey, belirsiz bir çevrede aldığı karara, daha fazla bilgi aramaya kalkışmaksızın halen gvenebiliyorsa, yüksek belirsizliğe katlanma düzeyine sahip demektir (Teog ve Foo, 1997). Hofstede (1991) belirsizliği, bir olasılığa bağlı kalmadan, herhangi bir şeyin olabileceğine yönelik beklenti olarak tanımlamaktadır. Bu özelliği ile belirsizlik kayęı yaratır ancak belirsizlik risk olarak açıklanabiliyorsa bir kayęı kaynağı olmaktan çıkar (Erdem, 2001)

Belirsizlikten kaçınmayı bir kültürel değer olarak gören Hofstede’e göre (1991), yüksek belirsizlikten kaçınma değerine sahip toplumlarda gerek kurumlarda, gerekse insan ilişkilerinde yapılandırılmış durumlar tercih edilir. Muğlaklık korku yaratır, tahmin edilebilirlik aranır, güvenlik ihtiyacı önemlidir, belirsizliğin yarattığı stres ve kayęı yüksektir. Ancak paradoksal olarak bireyler, belirsizliği azaltmak için yüksek risk içeren davranışlar da gösterebilirler (Erdem, 2001)

Hofstede’nin, dört kültürel boyutu (güç mesafesi, bireyci-ortaklaşa davranış, erillik- dişillik ve belirsizlikten kaçınma) içeren araştırmasının sonucunda, toplumların bazıları yüksek düzeyde belir-

sizlikten kaçınan (örneğin: Yunanistan, Japonya, Fransa, Türkiye), bazıları ise belirsizliğe yüksek belirsizliğe katlanma düzeyine sahip toplumlar (örneğin: Danimarka, İngiltere, İsveç) olarak belirlenmiştir. Türk toplumuna yönelik daha sonra yapılan araştırmalar da (Sargut, 1994), toplumda belirsizlikten kaçınma düzeyinin yüksek olduğunu desteklemektedir (Erdem, 2001).

1.5.3. Yenilikçilik

Girişimcilerin sahip olduğu düşünülen kişilik özellikleri arasında üzerinde en fazla uzlaşmaya varılmış olanı yenilikçiliktir. Yenilikçilik, literatürde “yeni bir düşüncenin işletme faaliyetlerine aktarılması ve uygulanması” olarak tanımlanmaktadır (Arslan, 2001; Basım ve Şeşen, 2014)

Yenilik hangi alanda olursa olsun, yeni fikir ve davranışların edinişi, gelişimi ve benzersiz ya da farklı ürünler yaratarak uygulanması ile ilgilidir (Altuntaş ve Dönmez, 2010).

Yeniliği neyin başlattığı ya da yeniliğin nasıl ortaya çıktığı önemli değildir. Sadece yeniliğin iktisadi devreyi başlatıyor olması önemlidir. Girişimci, yenilikleri hayata geçiren kişi olarak ön plana çıkar. Ekonomik gelişmeyi etkileyen yenilikleri hayata geçiren girişimci, bunu gerçekleştirirken çevresine ya da sosyal gruplara karşı çıkar, radikal davranır ve liderlik etme özelliklerine sahiptir (Dolanay, 2009).

Bir lider olarak girişimci, önceden sezebilme ve olayları görebilme yetisine sahiptir. Bu anlamda, bir girişimcinin politik liderler gibi halkı ikna etmesi gerekmekte, aksine tek bir kişi olarak bankerleri ikna etmesi yeterli olmaktadır.

1.5.4. Kendine Güven Duyma

Her insanın kendisine güven ve güvensizlik duyduğu genel bir tutumu, yaşama bakışı vardır. Kendine güven, insanın kendisi hakkında olumlu ama gerçekçi tutumda olmasıdır. Kendine güven kişiye “yaşamım denetimimde” duygusu verir. Bu duygu yine de insanın her şeyi yapabileceği değil, beklentilerin gerçekçi tutulduğu anlamına gelir. Kendine güven kişinin yeteneklerinin ve yapabileceklerinin farkında olarak, kendisi hakkında gerçekçi bir tutumla olumlu düşünebilmesidir. Kendine güvenen kişinin kendinden beklentileri de gerçekçidir. Hatta bazı beklentileri gerçekleşmese de kişi kendini olduğu gibi kabul eder ve yapamadıkları içinde kendisini hırpalamaz. Kendine güvenen kişinin hayati kendi kontrolünde, yaşadıkları kendi sorumluluğundadır (MEB, 2012).

Kendilerine güveni yüksek olan kişiler kendilerini birçok farklı durumla baş edebilecek kadar değerli ve yetenekli görürler. Kendine

güveni düşük insanlara oranla rekabet gerektiren işlerde çalışmayı tercih ederler (Tanoğlu, 2008). Dolayısıyla insanın hayatında sahip olması gereken bu güven duygusu girişimci kişilikler için de oldukça önemlidir.

Kendine güven girişimcilerin için yeni bir iş faaliyetinde bulduklarında ve bu işteki sorumluluğun üstesinden gelmeyi sağlayacaklarına, dolayısıyla ihtiyaç duydukları yeteneğe sahip olduklarına dair inancı ifade eder (Erdurur, 2012).

İyi bir girişimci, sorumluluk alırken ve bu sorumluluğu yerine getirmek için çalışırken kendine güven duyar. Kendine güvenen bir insan; çalışmaktan kaçınmaz, sürekli ilerleme isteği duyar, en iyiyi arar ve içinde olduğu durumun gereğini yerine getirmeye çalışır. Girişimci bir insanın kendine güvenmesi arzu edilen bir özelliktir (Emre, 2007).

1.5.5. Kontrol Odağı

Kontrol odağı, ilk kez Rotter (1966) tarafından bireylerin yaşadıkları pekiştirmelerin, yani elde ettikleri sonuçların veya ödüllerin, ya da başarı veya başarısızlık durumlarının, nelere atfedildiği ile ilişkili bir kavram olarak ifade edilmiştir. Kısaca ifade etmek gerekirse, kontrol odağı, bireyin, yaşadığı olayları nelerin kontrol ettiğine dair inancıdır. Kontrol odağı, iç kontrol odağı ve dış kontrol odağı olarak ikiye ayrılır. İç kontrol odaklı bireyler kendilerinde hem olumlu hem de olumsuz olayları kontrol etme yeteneği görürler. Bu tip kişilerde başarı veya başarısızlıklarının kaynağının kendileri olduğu yönünde güçlü bir inanç mevcuttur. Dış kontrol odaklı bireyler ise olayların oluşunda kontrolün hep şans, kader, güçlü olan diğer insanlar gibi kendileri dışındaki faktörlerde olduğunu düşünürler (Strauser vd., 2002; Basım ve Şeşen, 2014).

İç kontrol inancına sahip bireyler, amaçlarına ulaşma ihtimali ile gösterdikleri çaba ve tecrübelerinden ders çıkarma yeteneği arasında doğru ilişki olduğuna inanmakta ve kendileri için zor hedefler koymaktadırlar. Dış kontrol odaklı bireyler ise gösterdikleri çaba ile bu çabanın sonucunda elde ettikleri netice arasında bir bağlantı olduğuna inanmayarak, başlarına gelen önemli olayların belirleyicisi olarak şans faktörünü görme eğilimindedirler (Bernardi, 2001). İki farklı kontrol odağı inancı arasındaki bir diğer farklılık ise başarı ve başarısızlık durumlarına yaptıkları nedensele yüklemelerdir (Hammar ve Vardi, 1981; Basım ve Şeşen, 2014).

İç kontrol odaklılar olayların sorumluluklarını üstlerine alarak, başarı veya başarısızlıkta sebep olarak kendilerini görmektedirler. Dış kontrol odaklılar ise, başarı ve başarısızlık durumlarını hep kendileri dışındaki faktörler ile ilişkilendirme yaparak, başarısızlıklarda diğerleri-

ni suçlama ve dış faktörleri sorumlu tutmaya yönelmektedir (Bernardi, 2001). Anderson (1977), iç kontrol odaklı bireylerin problem çözmeye karşı daha aktif tutum benimsediklerini, başarısızlıkları ile ilgili, kendilerine ve kontrol edilebilir davranışlara atıfta bulunan bireylerin, işte daha fazla gelişim kaydettiklerini ve yüksek iş motivasyonuna sahip olduklarını belirtmektedir (Basım ve Şeşen, 2014).

Girişimcilikle kontrol odağı arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çoğu çalışmada Rotter'in (1966) iç - dış kontrol odağı ölçeği kullanılmıştır (Kaufmann vd., 1995). Bu konuda Shapero (1975) girişimcilerin iç kontrol odaklı olma eğiliminde olduklarını belirtirken; Nelson (1991) kadın girişimcilerin erkeklere oranla daha fazla iç kontrol odaklı olduklarını söylemiştir. Bonnett ve Furnham (1991) ise üç boyutlu bir kontrol odağı ölçeği kullanarak yaptığı araştırmada bir grup girişimci ile başka bir kontrol grubunu karşılaştırmış ve bu iki grubun kontrol odaklarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını ortaya koymuştur. Levin ve Leginsky (1990) girişimci özelliği yüksek kişilerin diğerlerine kıyasla daha fazla iç kontrol odaklı olduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak, iç kontrol odaklı bireylerin sahip olduğu psikolojik karakter özelliklerinin onların birer girişimci olmalarını kolaylaştırdığı söylenebilmektedir. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda iç kontrol odağı eğiliminin girişimcilik özelliklerini güçlendirerek onları daha fazla yenilikçi yapacağını ve risk alma eğilimlerini artıracığı düşünülebilir (Basım ve Şeşen, 2014).

1.5.6. Başarı İhtiyacı

Başarma ihtiyacının insan davranışının ardındaki itici güç ve girişimci davranışını etkileyen güçlü bir psikolojik faktör olarak öne sürmüştür (Bozkurt ve Erdurur, 2013). Başarma ihtiyacı kişinin bir işi daha iyi ve daha verimli yapma, problemleri çözmeye ya da karmaşık görevlerde ustalaşma arzusudur. Yüksek başarı ihtiyacına sahip bireyler, davranışlarının sonuçlarına katlanma, sorunları çözmeye, durumları analiz etmeye, başarı olasılıklarını araştırma, zorlukları aşma ve risk alma sorumluluk ve arzusuna sahiptirler (Ören vd., 2011).

Bu düşünceden hareketle girişimcilerin özelliklerine yönelik üç tutum belirlemiştir:

- a) Problem çözmeye, amaç belirleme ve bu amaçlara ulaşmada bireysel sorumluluk,
- b) Yüksek düzeyde hesaplanmış risk alma arzusu,
- c) Görevdeki başarının sonuçlarına ait bilgi.

Girişimcilerin başarı ihtiyacını inceleyen Stormer ve arkadaşları da McClelland'ın görüşlerine ek olarak yüksek başarı güdüsünün yöneticiler ve üniversite öğrencilerine kıyasla girişimcilerde daha yüksek

olduğunu bu yüzden başarı güdüsünün bir girişimcilik özelliği olduğunu belirtmektedirler (akt. Ceylan ve Demircan, 2002).

Başarı beklentisi girişimcinin azmi, enerjisi, mali gücü, bilgi ve tecrübe birikimi gibi özellikleri ile bağlantılıdır. Başarı, büyük ölçüde genel ve yakın çevresel faktörlerin etkisi altında olsa bile, girişimcinin başarı beklentisi büyük ölçüde sahip olduğu yukarıda sözü edilen kişisel özelliklere dayalıdır (Alpkan vd., 2014).

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Bu çalışmanın amacı, orman ürünleri sanayisinde faaliyet gösteren fabrikalarda çalışanların sahip oldukları kişilik özellikleri ile kendi işlerini kurma fikri arasındaki mevcut ilişkiyi tespit etmek, çalışanların kişilik özelliklerinin girişimci olma niyetleri üzerindeki etkilerini incelemek, çalışanlar arasında böyle bir fikre sahip olanlar ile olmayanlar arasındaki farklılığı kişilik özelliklerinden yola çıkarak yorumlamaktır.

Araştırma İstanbul İli İkitelli Organize Sanayi Bölgesi ve çevre fabrikalarda orman ürünleri sanayi sektörünün farklı alt sektörlerinde çalışanlara uygulanan anket çalışması ile çalışanların kişilik özellikleri ile girişimci olma niyetleri arasında bir bağlantı olup olmadığının tespit ve değerlendirmesini kapsamaktadır.

Toplamda 300 adet anket araştırma amacıyla çalışanlara dağıtılmış anketlerin geri dönüşlerinde 121 adedinin araştırma amacıyla kullanılabilmesi belirlenmiştir. Anketlerin cevaplanma oranı % 40,3 olarak belirlenmiştir.

2.2. Yöntem

Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Yapılan literatür çalışması ile elde edilen farklı kaynaklar öncelikle bir ön elemeden geçirilmiştir. Bu amaçla yapılan, ikinci bir detaylı araştırma ve eleme ile kullanılan anket soruları orman ürünleri sektörüne uygun olacak şekilde uyarlanmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde ankete katılanların demografik özellikleri ile ailevi özellikleri araştırılmış; kişilerin cinsiyetleri, iş kurmayı deneyip denemedikleri ve ailelerinde girişimci bireylerin bulunup bulunmadığına yönelik çeşitli bilgileri ölçülüp bu özelliklerin girişimcilik ile bir ilişkisi olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

İkinci ve üçüncü bölümlerde bu alanda uluslararası nitelikte geçerliliği kabul edilmiş ölçekler kullanılmıştır. İkinci bölümde girişimci olma niyetinin belirlenmesi amacıyla Linan ve Chen (2009) tarafından

geliştirilen ölçek, üçüncü ve son bölümde ise bireylerin kişilik özellikleri ölçülmek amacıyla 36 sorudan oluşan ve Hian Chye Koh (1996) tarafından Hong Kong'da yer alan MBA öğrencilerine uygulamış olduğu anket alıntı yapılarak kullanılmıştır. Ölçekte yer alan 36 sorunun dağılımı; başarı ihtiyacı (6 ifade), kontrol odaklılığı (7 ifade), risk alma eğilimi (6 ifade), belirsizliğe katlanma (6 ifade), kendine güven duyma (6 ifade) ve yenilikçilik (5 ifade) şeklindedir.

2.2.1. Uygulanan İstatistik Analizler

Veriler SPSS 13 paket programı yardımı ile değerlendirilmiştir. Güvenilirlik analizi için Cronbach Alfa değeri kullanılmıştır. Bu yöntemle, ölçekte yer alan soruların homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediği araştırılır. 0 ile 1 arasında değer alan bu katsayı Cronbach Alfa Katsayısı olarak adlandırılır (Kalaycı, 2010). Cronbach Alfa değerinin %70'in üzerinde olması içsel güvenilirlik için yeterli kabul edilmektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013).

Güvenilirlik analizi sonucunda; niyet ölçeğinin Cronbach Alfa değeri; 0,899 çıkmıştır. Bu oran niyet ölçeğinin yüksek oranda güvenilir olduğunu ifade etmektedir. kişilik ölçeğinin Cronbach Alfa değeri; 0,917 çıkmıştır. Niyet ölçeğinde olduğu gibi bu yüksek oran da kişilik ölçeğinin güvenilir olduğunu ifade etmektedir. Araştırmada çalışanların kişilik özelliklerinin girişimci olma niyetleri üzerine etkilerini ölçmek amacıyla yapılan analizler için 20 hipotez kurulmuş ve test edilmiştir. Değişkenlerin değerlendirilmesinde bağımsız iki örnek t-testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon analizi ve regresyon analizi yöntemleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE İRDELEME

3.1. Demografik Faktörlere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanlar, %6,6'sı (8 kişi) kadın, %93,4'ü (113 kişi) erkek çalışan olmak üzere toplam 121 kişidir. 121 kişinin %28,9'u (35 kişi) Karadeniz Bölgesinden, %27,3'ü (33 kişi) Marmara Bölgesinden, %18,2'si diğer bölgelerdendir ve çalışanların %25,6'sı ise soruyu cevapsız bırakmıştır. Araştırmaya katılanların %15,7'si (19 kişi) ilkökul, %16,5'si ortaokul (20 kişi), %40,5'i (49 kişi) lise ve %24,8'i (30 kişi) ön lisans ve lisans düzeyinde eğitimini tamamlamış olup katılımcıların %2,5'i bu soruyu cevaplamamıştır. Katılımcıların yaş aralıklarına bakıldığında, 25 ve altı yaş grubunda olan 35 kişi (%28,9), 26 - 35 yaşları arasında 30 kişi (%24,8), 36 - 45 yaş aralığında 31 kişi (25,6), 46 ve üstü yaş grubunda 16 kişi (13,2) bulunmaktadır. Son olarak katılımcıların %7,5'i bu soruyu da cevaplamamayı tercih etmiştir.

Çalışanların %21,5'i (26 kişi) kontrplak sektöründe, %8,3'ü (8 - 10 kişi) mobilya sektöründe, %70,2'si (85 kişi) ise entegre üretim gerçekleştiren fabrikalarda/atölyelerde çalıştığını belirtmiştir.

Farklı sektörlerde iş deneyimine sahip 73 kişi (%60,3) kişi bulunmaktadır. 1 yıldan az deneyimi olan 10 kişi (%8,3), 1 - 5 yıl arası deneyime sahip 30 kişi (%24,8), 6 - 10 arası deneyime sahip olan 24 kişi (%19,8), 11 - 15 yıl deneyimi olan 22 kişi (%18,2) ve 16 yıl ve daha fazla deneyime sahip olan 35 kişi (%28,9) mevcuttur.

Katılımcıların %27,3'ü (33 kişi) çalışan sayısı 50 ve altı olan işletmelerde, %42,1'i (51 kişi) 51 - 100 kişi çalıştıran işletmelerde, %19'u (23 kişi) ise 101 ve üzeri çalışana sahip işletmelerde çalışmaktadır ve son olarak ankete katılanların %11,6'sı bu soruyu yanıtlamamıştır. Anketi cevaplayan çalışanların %74,4'ü (90 kişi) işçi, %14,9'u (18 kişi) mühendis ve müdür grubu, %7,4'ü (9 kişi) idari gruptan oluşmaktadır.

Kişilerin ailesinde girişimci olmasının literatürde girişimci olma eğilimlerini önemli ölçüde etkilediği düşünülmektedir. Bu çalışmada, "Ailenizde kendi işini kuran 1. derece yakınınız var mı?" sorusuna evet cevabını veren 39 kişi (%32,2), hayır cevabını veren 82 kişi (%67,8) bulunmaktadır. Ayrıca çalışanların %22,3'ü (27 kişi) kendi işini kurmayı denemiş, %77,7'si (94 kişi) ise denememiştir.

3.2. Hipotezlerin Test Edilmesi

Bu çalışmada kurulan hipotezler şu şekildedir;

H1: Girişimcilik niyeti ile başarı ihtiyacı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Girişimcilik niyeti ile kontrol odaklılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Girişimcilik niyeti ile risk alma eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Girişimcilik niyeti ile belirsizliğe katlanma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Girişimcilik niyeti ile kendine güven arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Girişimcilik niyeti ile yenilikçilik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H7: Kişilik özelliklerinin her biri istatistiksel olarak girişimcilik niyetini açıklar.

H8: Kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacı, kontrol odaklılığı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma ve yenilikçilik istatistiksel olarak girişimcilik niyetini açıklar.

H9: Kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma ve yenilikçilik istatistiksel olarak girişimcilik niyetini açıklar.

H10: Kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik istatistiksel olarak girişimcilik niyetini açıklar.

H11: Kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimi istatistiksel olarak girişimcilik niyetini açıklar.

3.3. Kişilik Özellikleri ve Demografik Özelliklerin Karşılaştırılması

Kişilik özellikleri ile cinsiyet, ailede kendi işini kuran birinci derece akraba olup olmaması, bireylerin daha önce bir iş kurup kurmama ları ve farklı sektörlerde çalışmış olup olmamaları faktörleri arasında yapılan t- testlerinde her bir kişilik özelliğinin p değeri 0,05'ten büyük çıktığından kişilik özelliklerinin bu faktörler açısından farklılaşmadığı söylenebilir. Yine kişilik özellikleri ile doğum yerleri, eğitim seviyeleri, bireylerin yaşları, statüleri, iş deneyim süresi ve eğitim seviyeleri faktörleri arasında yapılan ANOVA analizlerinde de her bir özelliğın p değeri 0,05'ten büyük çıktığından, kişilik özellikleri ve bu faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

Tüm bireylerin niyetlerinin ortalaması alınarak elde edilen niyet ortalaması değerinin üstünde ve altında kalanlar arasında da kişilik özellikleri açısından anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Yapılan ANOVA analizlerinde, fabrikada çalışan sayılarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. 101 ve üstü kişi çalıştıran işletmelerin çalışanlarında kendine güven, başarı ihtiyacı ve yenilik özellikleri ortalamaları daha yüksek ve p değerleri 0,05'ten küçük olduğundan bu grubun diğer gruplardan istatistiksel olarak farklılaştığı belirlenmiştir ($p < 0,05$). Bir başka farklılığın gözlemlendiği faktör faaliyet alanıdır. Mobilya sektöründe çalışan kişilerin oluşturduğu grupta tüm kişilik özellikleri daha düşük ortalamaya sahip olduğu için, kontrplak ve orman ürünleri sektörlerinde çalışanlara göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

3.4. Girişimci Olma Niyeti ile Kişilik Özelliklerine İlişkin Korelasyon Analizi ve Hipotezlerin Test Edilmesi

Girişimci olma niyeti ve kişilik özellikleri arasında bir ilişki olup olmadığını görmek için korelasyon analizi yapılmış olup, Tablo 1'de sonuçlar görülmektedir.

Tablo 1. Girişimci olma niyeti ve kişilik özelliklerine ilişkin korelasyon sonuçları

	Niyet	Başarı İhtiyacı	Kontrol Odaklılık	Risk Alma	Belirsizliğe Katlanma	Kendine Güven	Yenilikçilik
Girişimci Olma Niyeti	1						
Başarı İhtiyacı	,062 ,500	1					
Kontrol Odaklılık	-,067 ,4	,771** ,000	1				
Risk Alma Eğilimi	-,200* ,027	,714** ,000	,720** ,000	1			
Belirsizliğe Katlanma	,041 ,652	,698** ,000	,695** ,000	,642** ,000	1		
Kendine Güven	-,068 ,461	,652** ,000	,703** ,000	,651** ,000	,677** ,000	1	
Yenilikçilik	-,155 ,089	,691** ,000	-,693** ,000	-,718** ,000	,633** ,000	,686** ,000	1

** Korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlı (2-Tailed)

* Korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlı (2-Tailed)

Girişimci olma niyeti ile risk alma eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve ters yönlü bir ilişki vardır, dolayısıyla H3 hipotezi $p < 0,05$ olduğundan kabuldür. Girişimci olma niyeti ile diğer kişilik özellikleri arasında kurulan hipotezlerde $p > 0,05$ olduğundan H1,H2,H4,H5,H6 hipotezleri reddedilir yani girişimci olma niyeti ile başarı ihtiyacı, kontrol odaklılığı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma, kendine güven ve yenilikçilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Kişilik özelliklerinin birbiri ile olan ilişkilerine bakıldığında, her birinin birbiri ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($p < 0,01$).

Tablo 2. Regresyon Analizinin ANOVA Tablosu

Model	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık	
1	Regresyon	8,109	6	1,351	3,710	,002 ^a
	Kalan	41,528	114	,364		
	Toplam	49,637	120			
2	Regresyon	8,107	5	1,621	4,490	,001 ^b
	Kalan	41,529	115	,361		
	Toplam	49,637	120			
3	Regresyon	7,958	4	1,990	5,537	,000 ^c
	Kalan	41,678	116	,359		
	Toplam	49,637	120			
4	Regresyon	7,125	3	2,375	6,536	,000 ^d
	Kalan	42,512	117	,363		
	Toplam	49,637	120			
5	Regresyon	6,251	2	3,125	8,500	,000 ^e
	Kalan	43,386	118	,368		
	Toplam	49,637	120			

a.değişkenler: yenilikçilik,belirsizliğe katlanma,kendine güven,risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı, kontrol odaklılık

b.değişkenler: yenilikçilik,belirsizliğe katlanma, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı, kontrol odaklılık

c.değişkenler: yenilikçilik,belirsizliğe katlanma, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı

d.değişkenler: yenilikçilik, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı ve e.değişkenler: risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı

3.5. Girişimci Olma Niyeti ile Kişilik Özelliklerinin Regresyon Analizi ile Test Edilmesi

Girişimci olma niyeti ile kişilik özellikleri arasındaki regresyon analizine ilişkin sonuçlar aşağıdaki tablolarda ayrıntılı olarak görülmektedir (Tablo 2, Tablo3, Tablo 4).

Yukarıdaki ANOVA tablosunda, tüm modeller ve bilgileri kıyaslama amacıyla verilmiştir. Burada kareler toplamından anlamlılık dü-

zeylerine kadar her bir modelde eksilen bir bağımsız değişkenin sağlıklı bir model oluşturulmasını nasıl etkilediği ortadadır, çünkü her modelde tüm bu değerler yeni bir anlam kazanmaktadır.

Tablo 3'de görüldüğü gibi her bir modelde çıkarılan bir özellikten sonra, tüm değerler bir sonraki model için yeniden hesaplanmaktadır. Bunun sonucunda R² değeri de değişmektedir. Kurulan son modele bakılacak olursa;

R2 değeri 0,126'dır. Kurulan regresyon modeline göre, niyet bağımlı değişkenini risk alma eğilimi ve başarı ihtiyacı özelliklerinin %12,6'lık bir açıklama gücü bulunmaktadır.

Tablo 3. Regresyon Analizi Model Özetleri

Model	R	R2	Düzeltilmiş R2	Tahminin Standart Hatası
1	,404 ^a	,163	,119	,60356
2	,404 ^b	,163	,127	,60093
3	,404 ^c	,160	,131	,59941
4	,379 ^d	,144	,122	,60278
5	,355 ^e	,126	,111	,60636

Tablo 4 incelenecek olursa; ilk modelde görülen özelliklerin anlamlılık düzeylerine bakıldığında p = 0,956 ile değeri en yüksek olan kendine güven özelliği modelden çıkarılmıştır (p > 0,05). 2. modelde 0,551 anlamlılık değeri ile kontrol odaklılık modelden çıkarılmıştır (p > 0,05). Bir sonraki modelde de belirsizliğe katlanma özelliği p > 0,05 olduğundan modelden çıkarılmıştır. 4. modelde anlamlılık değeri 0,124 olan yenilikçilik özelliği modelden çıkarılmış ve tekrar bir hesaplama yapılmıştır. En sonunda 5. model ile anlamlılık düzeyi 0,000 ile niyet değişkeninin değerinin bağımsız değişkenlerden risk alma eğilimi ve başarı ihtiyacına bağlı olarak tahmin edilebileceği sonucu çıkmaktadır. Bu durumda H7, H8, H9, H10, hipotezleri reddedilir, H11 hipotezi ise kabul edilir.

Katsayılar tablosu incelendiğinde, denklemde yer alabilecek katsayılar 5. modelde görüldüğü gibi başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimi özelliklerinin katsayılarıdır.

Denklem aşağıdaki gibi olacaktır:

Girişimci olma niyeti= 4,589 + 0,272*Başarı İhtiyacı - 0,436*Risk Alma Eğilimi

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de, dünyada olduğu kadar erken olmasa da son yıllarda önemi fark edilen girişimcilik kavramı üzerine araştırmalar yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bu çalışma orman ürünleri sanayi sektöründe çalışan kişilerin sahip oldukları kişilik özelliklerinin bir girişim kurma niyeti üzerine etkisinin olup olmadığını ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Üç bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde, girişimcilik kavramına dair genel literatür bilgileri, imalat ve orman ürünleri sanayisine ilişkin genel bilgiler verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde orman ürünleri sanayi sektöründe çalışanların kişilik özelliklerinin girişimci olma niyeti ile ilişkisi incelenmiştir. Son bölümde elde edilen bulgulara bağlı olarak istatistiki analizler yapılmış ve yorumlar geliştirilmiştir. Sonuçlara göre, kişilik özelliklerinden risk alma eğilimi ile girişimci olma niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Bunun dışında kalan kişilik özellikleri ve girişimci olma niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Araştırmada incelenen altı kişilik özelliğinden başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimi girişimci olma niyetini açıklamaktadır.

Kişilik özelliklerine demografik faktörler açısından analiz yapıldığında pek çok faktörün kişilik özelliklerini etkilemediği tespit edilmiştir. Eğitim toplumsal ilerlemenin, her anlamda en önemli anahtardır. Bu çalışmada literatürce de kabul gören girişimcilik eğitimlerinin önemine pek çok kez vurgu yapılmıştır. Her ne kadar eğitim düzeyleri açısından bir farklılık tespit edilmese de, eğitim bireysel ve şirket içi olarak işletmecilerin ve çalışanların hassasiyetle önem vermesi gereken bir faktördür. Bu konuda sadece çeşitli seminerlerle çalışan eğitiminin desteklenmesi bile pek çok anlamda daha kaliteli bir üretim düzeyine ulaşılmasını sağlayabilir.

Büyük veya küçük fark etmeksizin, kitleleri oluşturan insan topluluklarının birbirlerini psikolojik olarak etkiledikleri yıllardır bilinmektedir. Bu çalışmada, çalışan sayısı 100 ve üzeri olan işletme çalışanlarının, kendilerine daha çok güvenen ve başarı ihtiyaçları daha yüksek, bununla birlikte yeniliklere daha açık bireyler olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Regresyon Analizi Katsayılar Tablosu

Model	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Olan Katsayılar	t	Anlamlılık Düzeyi	
	B	Standart Hata	Beta			
1	Sabit	4,660	,283		16,492	,000
	Başarı İhtiyacı	,292	,099	,449	2,943	,004
	Kontrol Odaklılık	-,085	,139	-,096	-,612	,542
	Risk Alma Eğilimi	-,369	,125	-,422	-2,943	,004
	Belirsizliğe	,187	,118	,214	1,581	,117
	Kendine Güven	-,007	,128	-,008	-,056	,956
	Yenilikçilik	-,200	,125	-,226	-1,601	,112
2	Sabit	4,657	,276		16,875	,000
	Başarı İhtiyacı	,292	,099	,449	2,955	,004
	Kontrol Odaklılık	-,087	,135	-,098	-,643	,522
	Risk Alma Eğilimi	-,369	,124	-,423	-2,975	,004
	Belirsizliğe	,185	,114	,212	1,627	,107
	Yenilikçilik	-,202	,120	-,228	-1,675	,097
	3	Sabit	4,615	,267		17,259
Başarı İhtiyacı		,268	,092	,413	2,933	,004
Risk Alma Eğilimi		-,388	,120	-,444	-3,219	,002
Belirsizliğe		,168	,110	,192	1,523	,131
Yenilikçilik		-,215	,118	-,243	-1,821	,071
4	Sabit	4,738	,256		18,482	,000
	Başarı İhtiyacı	,320	,085	,493	3,753	,000
	Risk Alma Eğilimi	-,354	,119	-,405	-2,973	,004
	Yenilikçilik	-,181	,117	-,205	-1,551	,124
5	Sabit	4,589	,239		19,191	,000
	Başarı İhtiyacı	,272	,080	,418	3,402	,001
	Risk Alma Eğilimi	-,436	,107	-,499	-4,060	,000

Büyük işletmeler, dolayısıyla çalışan sayısı fazla olan işletmeler, mevcut piyasalarında rekabet edebilme kabiliyetlerini geliştirmek ve her daim dinamik olmak durumundadırlar. Başarılı olmak bu tarz şirketler için bir zorunluluk değil amaçtır. Bu amaca ulaşırken de her dönemde yeniliklere açık ve girişken olmaları gerekmektedir. Bu amaç, mutlaka çalışanlara da yansımakta ve hatta işletmeler çalışanlarını bu özelliklere sahip olan bireyler arasından seçmeye özen göstermektedirler. İşte bu yüzden büyük işletmelerde kişiler arası ve şirket ile çalışan arası böylesi bir iletişim - etkileşim bireysel olarak çalışanların kişilik özelliklerini de etkilemektedir. Bu da, çalışmanın analizinde ortaya çıkan 101 ve üzeri çalışana sahip işletmelerde çalışanların kendine güven, başarı ihtiyacı ve yenilikçilik özellikleri ile girişimci olma niyeti ortalamaları-

nın yüksek olması ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde diğer gruplardan farklılaşmasını açıklamaktadır.

Türkiye, orman ürünleri sanayinde özellikle mobilya alanında önemli aşamalar kaydetmiş ve gelişmeye devam etmekte olan bir ülkedir. Pek çok ülkeye mobilya ihracatında bulunan Türkiye’de, mobilya çalışanlarının girişimci olma niyeti ile yakın ilişkisi olduğu kabul edilen altı kişilik özelliği (başarı ihtiyacı, kontrol odaklılığı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma, kendine güven, yenilikçilik) açısından yüksek değerlere sahip olması, ülke adına daha ileri adımlar atılmasını kolaylaştırıp hızlandırılmasını sağlayacak bir faktördür. Ancak bu çalışmada mobilya, kontrplak ve orman ürünleri sanayi çalışanları olarak kendilerini ifade eden bireyler arasında, tüm kişilik özellikleri için yalnızca mobilya sektöründe çalışan bireylerin her bir kişilik özelliği değeri 0,05’ten küçük çıkmış bunun sonucunda da mobilya çalışanlarının başarı ihtiyacı, kontrol odaklılığı, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma, kendine güven, yenilikçilik özellikleri ile diğer iki gruptan istatistiksel olarak anlamlı ve bu kişilik özelliklerinin her biri için ortalamalarının daha düşük bir düzeyde bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanında genel olarak, her üç sektör çalışanın da girişimci olma niyeti konusunda ortalamaları birbirine yakın çıkmıştır. Girişimci olmak, küçük esnaf olmak veya büyük bir işletme patronu olmak ilk bakışta “kendi parayı kazanmak” düşüncesi nedeni ile rahat ve kolay bir iş olarak görülebilir ancak yapılacaklar bir sermaye bulup bir işletme açmakla asla bitmemektedir. Çok büyük bir özveri ve uzun zaman ayırmayı gerektiren bu süreçte, kişinin böylesi bir fikre sahip olması yanında mutlaka ki bu fikrin artı ve eksilerini ölçüp tartması, bir fizibilite raporu ile işin her aşamasını en ince ayrıntısına kadar planlaması ve hesaplaması ve muhakkak ki içine gireceği sektör hakkında bilgi toplayıp mümkünse eğitim alması gereklidir.

Tüm bu sonuçlar irdelendiğinde katılımcılar görünürde çeşitli nedenlerle girişimci olmayı isteyebiliyorken, girişimciliği etkileyen kişilik özellikleri açısından bu denli düşük ve zıt değerlere sahip olmaları nedeni ile girişimci olma niyetleri ve teşebbüsleri olumsuz etkilenecektir. Kişi, yaptığı iş her ne olursa olsun, işine ve çalışmaya saygı duymalı, kendisine verilen sorumlulukları eksiksiz yerine getirmelidir. Günümüz dünyasında her ne kadar bu düzen baştan savma bir şekilde işliyor gözükse de, insan kendine duyduğu saygı ölçüsünde yaptığı her işe de saygı duyar. Bu, her bir insanın, hayata kattığı anlama dair bir “var oluş imzası”dır.

Bu gibi çalışmalar ile ancak eksikler tespit edilebilir, bunların düzeltilmesi yönünde fikirler geliştirilebilir. Ancak bireylere birebir bir uygulama ile aktarma yapmak söz konusu değildir. Önce kişi geliş-

meyi ve ilerlemeyi isteyebilmelidir. Dolayısıyla bu dünyada refah ile yaşanması her bir bireyin sorumluluğunu bilinçli bir şekilde yerine getirmesine bağlıdır. Araştırma kapsamında zaman anket çalışmasını ve araştırmayı önemsemeyen tavırlarla yaklaşan çalışanlar olmuştur, her şeyden önce belirtilmelidir ki eğitimin, bilimin ve ilimin büyüğü küçüğü olmaz. Her bir adım, daha iyi ve anlamlı bir hayat içindir. Kişilerin bu konuda da bilinçlenmesi gerekmektedir.

Çalışmada kullanılan ölçekler genellikle sosyal bilimler kapsamında işletme ağırlıklı kullanım alanlarında uygulanmıştır. Orman ürünleri sanayi çalışanlarının alanlarına daha uygun olacak ölçekler üretilebilir. Böylece orman ürünleri sanayi sektöründe çalışanların girişimci olma niyetleri ile ilgili olabilecek faktörler belirlenebilecektir.

Regresyon analizinde ortaya çıkan sonuçla, araştırılan kişilik özelliklerinden yalnızca ikisi (başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimi), orman ürünleri sektöründe çalışanların girişimci olma niyetini %12,6 düzeyinde açıklamaktadır. %87,4'lük bir kayıp göz ardı edilemeyecek kadar büyük bir değerdir. Bu bağlamda orman ürünleri sanayi sektörü için bu kaybın neden ileri geldiğini tespit edebilmek adına çalışmaların daha detaylı bir şekilde yapılması gerekmektedir. İleride yapılacak araştırmalarda özellikle, Türkiye'de girişimci sayısını sağlıklı bir şekilde artırmanın ve girişimlerin ömürlerinin uzun olması için neler yapılabileceğinin üzerine yoğunlaşılması Türkiye ekonomisinin güçlenmesini olumlu yönde etkileyecektir.

KAYNAKÇA

- Ağca, V. & Kurt, M. (2007). İç girişimcilik ve temel belirleyicileri: Kavramsal bir çerçeve, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29, 83-112.
- Alpkan, L., Keskin H. & Zehir, C. (2014). Girişimcilik hisleriyle girişimcilik potansiyeli arasındaki ilişki - Gebze ve civarındaki girişimciler üzerine bir saha araştırması, 2014.
- Altuntaş, G. & Dönmez D. (2010). Girişimcilik yönelimi ve örgütsel performans ilişkisi Çanakkale bölgesi otelleri, 54.
- Anderson, R. (1977). Locus of control, coping behaviors and performance in a stress setting: A longitudinal study, Journal of Applied Psychology, 62, 446-451.
- Antoncic, B. & Hisrich, R.D. (2004). Corporate entrepreneurship contingencies and organizational wealth creation, Journal of Management Development, 23(6), 518- 550.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri, Doğu Üniversitesi Dergisi, 6, 1-11.
- Aykan, E. (2002). Girişimcilik ve girişimcilerin liderlik davranışları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

- Aytaç, Ö. & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:18, 100-120.
- Basım H. N. & Şeşen, H. (2014). Çalışanların kontrol odaklarının örgüt içi girişimcilik tutumları ile ilişkisi - Kamu sektöründe bir araştırma, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 63, 3, 50 - 64.
- Berber, A. (2000). Girişimci ile yönetici profilinin karşılaştırılması ve girişimcilikten yöneticiliğe geçiş süreci, İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, 29, 1, 23 - 46
- Bernardi, A. (2001). A Theoretical model for the relationship among stress, locus of control and longevity, Business Forum, 26, 27 - 33.
- Bonnett, C. & Furnham, A. (1991). Who wants to be an entrepreneur? A study of adolescents interested in a young enterprise scheme, Journal of Economic Psychology, 12, 3,465 - 478.
- Bozkurt, Ö. & Erdurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8, 2.
- Ceylan, A. & Demircan, N. (2002). Girişimcilerin başarı, güç ve yakın ilişki ihtiyaçlarının kişilik özellikleriyle ilişkisi üzerine düzce bölgesindeki KOBİ' lerde yapılan bir araştırma, 21. Yüzyılda KOBİ' ler: Fırsatlar ve çözüm önerileri, Doğu Akdeniz Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Ocak, KKTC.
- Cici, E. (2013). Kadınların girişimcilik yolunda karşılaştıkları sorunların öz girişimcilik yetenekleri üzerindeki etkisi, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çelik, A. & Akgemci, T. (1998). Girişimcilik kültürü ve KOBİ' ler, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, No: 45.
- Cromie, S. (2000). Assessing entrepreneurial inclinations: some approaches and empirical evidence, European Journal of Work and Organizational Psychology, 9(1), 7-30.
- Çelik, M. (2013). Öğretmen algılarına göre ilkökul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik ve girişimcilik becerileri arasındaki ilişki, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dolanay, S.S. (2009). Schumpeter sisteminde yenilikler, Ekonomik Gelişme ve Devresel Hareketler, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 1, 2, 172 - 188.
- Durak, İ. (2011). Girişimciliği etkileyen çevresel faktörlerle ilgili girişimcilerin tutumları - bir alan araştırması, Yönetim Bilimleri Dergisi, 9, 2, 195 - 213.
- Emre, S. (2007). Girişimcilik kültürü-Hofstede'nin kültür boyutlarının Malatya uygulaması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Erdem F. (2001). Girişimcilerde risk alma eğilimi ve belirsizliğe tolerans ilişkisine kültürel yaklaşım, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 2, 43 - 61.
- Erdurur, K.(2012). Turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etkisi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Erkan, İ. (2012). Pazarlama zekası ve girişimcilik, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Göçmen, S. (2007). İşletmelerde girişimcilik özelliğini destekleyen faktörler - iç girişimcilik, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

- Gürol M. A. (2000). Türkiye'de kadın girişimci ve küçük işletmesi, Ankara, Atılım Üniversitesi Yayını, 37.
- Gürol, Y. & Bal, Y. (2009). Türkiye'de girişimciliğin evrimi ve gelişimi için girişimcilik eğitiminin önemi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Hammar, T. & Vardi, Y. (1981). Locus of control and career self-management among nonsupervisory employees in industry settings, *Journal of Vocational Behavior*, 18, 13 - 29.
- Hofstede, G. (1991). *Cultures and organizations: Software of mind*. London: McGraw-Hill.
- Kaufmann, J. Welsh, D. H. B. & Bushmarin, N.V. (1995). Locus of control and entrepreneurship in the Russian Republic, *Entrepreneurship*, 43 - 56.
- Koç, E. (2005). Kadın girişimciler kavramı ve serbest meslek mensubu kadın girişimcilere ilişkin Konya ilinde bir uygulama, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Koh, C. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students, *Journal of Managerial Psychology*, 11, 3, 12 - 25.
- Köşker, S. (2004). Sakarya'da kadın girişimciliğin sorunlarının incelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kurt, E. (2014). Kişilik nedir? (<http://www.slideshare.net/edanurkurt549/kiilik-nedir>)
- Levin, R. & Leginsky, P. (1990). The independent social worker as entrepreneur, *Journal of Independent Social Work*, 5, 1, 22 - 31.
- Linan, F. Ve Chen, Y.W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions, *Entrepreneurship Theory and Practice*, Vol 33, No. 3, 119-144
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2012). Kendine güven (özgüven), meb.gov.tr.
- Morris, M.H. & Lewis, P.S. (1991). Entrepreneurship as a significant factor in societal quality life, *Journal of Business Research*, 13(1), 139-161.
- Müftüoğlu, T. (2014). Girişimcilik ve etik değerler ([www.sdu.edu.tr/ diger/ ugik/ pdf/ etikdegerler.pdf](http://www.sdu.edu.tr/diger/ugik/pdf/etikdegerler.pdf))
- Nelson, G. (1991). Locus of control for successful female small business proprietors, the Mid - Atlantic *Journal of Business*, 27, 3, 213 - 224.
- Öktem M.K. Leblebici D.N. Arslan M. Kılıç M. & Aydın M. D. (2003). Girişimci örgütsel kültür ve çalışanların iç girişimcilik düzeyi: Uygulamalı bir çalışma, H.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, 21, 1, 169 - 188.
- Ören K. & Biçkes M. (2011). Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri (Nevşehir'de yüksek öğrenim gören öğrencilere yapılan bir araştırma), Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16, 3, 67 - 86.
- Patır, S. & Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması, *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1, 2, 27 - 44.
- Rotter, J.B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement, *Psychological Monographs*, 80.
- Sargut, S. (1994). Kültürlerarası farklılaşma ve yönetim, Ankara, Verso Yayıncılık.

- Shapero, A. (1975). The displaced, uncomfortable entrepreneur, *Psychology Today*, 9, 6, 83 - 88.
- Sözbilen, G. (2012). Kurumsallaşmanın kurumsal girişimciliğe etkisi: Nevşehir'de faaliyet gösteren konaklama işletmelerinde bir araştırma, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Strauser, R. Ketz, K. & Keim, J. (2002). The relationship between self - efficacy, locus of control and work personality, *Journal of Rehabilitation*, 68, 20 - 26.
- Tanoğlu, S. (2008). Kişilik özelliklerinin girişimci olma niyeti üzerine etkileri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Teoh, H.Y. & Foo, S.L. (1997). Moderating effects of tolerance for ambiguity and risk-taking propensity on the role conflict perceived performance relationship: Evidence from Singaporean entrepreneurship, *Journal of Business Venturing* 12 (1).
- Tokat, B. & Şerbetçi, D. (2001). İşletmecilik Bilgisi, İstanbul, Avcı Ofset.
- Tutar, H. & Küçük, O. (2003). Girişimcilik ve küçük işletme yönetimi, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Dağıtımçılık.
- Türk Dil Kurumu, 2014. (www.tdk.gov.tr)
- Yelboğa, A. (2006). Kişilik özellikleri ve iş performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi, *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2), 196-211..